

Till: Justitiedepartementet

Diarienummer: Ju2026/00190

Remissyttrande från: Sveriges Kvinnoorganisationer

Datum och ort: Stockholm, 28 april 2026

Sveriges Kvinnoorganisationers yttrande över betänkandet Bodelning och betänketid - en effektivare process (SOU 2025:121).

Sveriges Kvinnoorganisationer är en partipolitiskt obunden paraplyorganisation för kvinnorörelsen i Sverige. Nedan följer vårt yttrande över statens utredning *Bodelning och betänketid - en effektivare process*.

Sammanfattning:

Sveriges Kvinnoorganisationer välkomnar att det tillsatts en utredning om bodelning då det nuvarande förrättningsystem riskerar att förvärra kvinnors utsatthet för våld och kvinnors ekonomiska utsatthet. Med en genomsnittligt lägre livsinkomst på 27 procent befinner sig kvinnor i stort underläge vid äktenskapsskillnad och förrättningsprocesser, som dessutom ska betalas helt ur egen ficka. Redan idag har rättsväsendet tillgång till lagar och förordningar men de används otillräckligt. Kompetensen och kunskapen om mäns våld mot kvinnor och vilka uttryck det tar sig inom hela rättsväsendet måste skärpas, detta inkluderar bodelningsförrättarna.

Vi ställer oss positiva till flera av de delar av betänkandet som syftar till att minska möjligheten att förhala, försena och fördyra bodelningsprocessen. Idag kan bodelningsprocesser alltför lätt utnyttjas av en man för att utöva makt och ekonomisk kontroll över en ekonomiskt svagare kvinna. Bodelningsprocessen blir en arena för mannens eftervåld. Vi tillstyrker därför förslag med syfte att stärka en ekonomiskt svagare make, såsom att en makes underlåtenhet inte ska hindra att bodelningen avgörs eller att det ska införas lägre krav för skevdelning av bodelningsförrättarens kostnader. Vi tillstyrker även förslaget om att kravet på betänketid trots att en av makarna motsätter sig äktenskapsskillnad ska tas bort.

Vi ställer oss även positiva till förbättrade ersättningsnivåer, men anser att vissa förändringar i utredningens förslag bör göras.

Sveriges Kvinnoorganisationer avstyrker däremot förslaget om att betänketiden vid äktenskapsskillnad ska vara kvar när någon av makarna bor tillsammans med ett eget barn under 16 år. Vi föreslår istället att betänketiden skall avskaffas i sin helhet.

Sveriges Kvinnoorganisationer vill särskilt framhålla vikten av att tydliggöra om det är frivilligt att använda en bodelningsförrättare vid en bodelningstvist eller om det är möjligt att gå direkt till domstol. Det råder stor osäkerhet om rättsläget på detta område och utredningen klargör inte vad som gäller. Att anlita en bodelningsförrättare vid skilsmässa är ofta enormt dyrt och därför uteslutet för många kvinnor. Det finns ett stort behov av stärkt kunskap och tydliga vägledningar inom rättsväsendet vad gäller mäns våld mot kvinnor, bodelning och äktenskapsskillnad.

6.5 Ingen betänketid trots att en av makarna motsätter sig äktenskapsskillnad

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker utredningens förslag om att ta bort betänketiden trots att en av makarna motsäger sig skilsmässa. Detta innebär en ökad frihet och stärkta möjligheter för de kvinnor som befinner sig i destruktiva och våldsamma äktenskap, där hon nu kan begära skilsmässa omedelbart.

6.6 Betänketid när make bor tillsammans med ett eget barn

6.9 Inget undantag från kravet på betänketid när våld har förekommit i äktenskapet

Sveriges Kvinnoorganisationer avstyrker förslaget om att betänketiden ska vara kvar när någon av makarna bor tillsammans med ett barn under 16 år. Sveriges Kvinnoorganisationer anser att betänketiden vid äktenskapsskillnad bör avskaffas i sin helhet.

Förslaget innebär att betänketiden finns kvar i vissa fall och utgör därmed ett hinder för alla kvinnor med barn i Sverige som vill skilja sig. Vi vill betona risken som betänketiden utgör genom att upprätthålla en möjlighet till olika typer av maktutövande och kontroll. Den innebär att par eller en part som redan beslutat om separation ändå tvingas kvar i en relation. Att, som det beskrivs i utredningen, statistiken visar att betänketiden "i vissa fall fyller en funktion och kan motverka en del kanske onödiga skilsmässor", är ett påstående som vi inte sätter oss emot, men vi ifrågasätter att detta ska väga tyngre än behovet att skydda en våldsutsatt make, och även barn, från en destruktiv och våldsam relation. De

negativa risker som betänketiden medför för den som vill lämna en relation, särskilt en våldsam sådan, är betydligt större än risken att ett par ångrar en skilsmässa.

Värt att poängtera är även att de flesta nog tänker till en eller två gånger extra innan de ingår en skilsmässa, särskilt om det finns ett barn med i bilden. De par som ångrar sig har alltid möjlighet att fortsätta sin relation och ingå äktenskap på nytt om de så önskar.

Vi delar utredningens bedömning att något särskilt undantag från betänketiden vid våld inte bör införas. Det skulle vara svårt att tillämpa ett sådant undantag i praktiken, då det förutsätter särskilda bedömningar av om våld förekommit, som exempelvis ekonomiskt eller psykiskt våld. Dessutom riskerar det att skapa en parallell process som kan bli både tidskrävande och integritetskänslig. Dessa skäl betonar dock snarare behovet av att betänketiden bör avskaffas helt. Istället för att försöka identifiera vilka som ska undantas eller tvinga kvar en make som vill lämna sin relation i en rättslig och ekonomisk gemenskap, bör lagstiftningen utgå från att vuxna människor är förmögna att fatta egna beslut om sitt äktenskap. Det skulle vara det främsta sättet att skydda kvinnor i beroendeställning och våldsutsatta makar som vill bryta sig loss från sina äktenskap.

Mot denna bakgrund avstyrker Sveriges Kvinnoorganisationer förslaget och anser att betänketiden i sin helhet skall tas bort, även för äktenskap där en make bor tillsammans med ett eget barn.

8.6.8 Rätt att förelägga om vite

8.6.11 Makes underlåtenhet ska inte hindra att bodelningen avgörs

Sveriges Kvinnoorganisationen tillstyrker båda ovanstående förslag. Dessa kan tillsammans minska risken för att ena maken förhalar och minska kostnaderna för en utsatt och ekonomiskt svagare part, oftast en kvinna.

Sammanträden som gång på gång inte äger rum gör idag att processen förlängs, med allt högre och stigande advokaträkningar som följd. I de fall där våld förekommer möjliggör systemet därför idag att eftervård och ekonomisk kontroll får hålla på långt efter att kvinnan brutit sig loss. De två förslagen ger tillsammans både incitament för båda parter att dyka upp och att uppge samtliga tillgångar och skulder, samt bidrar till att snabba på processen. På så sätt minskas möjligheten att "svälta ut" den ekonomiskt svagare parten via stigande advokaträkningar. Det är oacceptabelt att rättssystemet används som ett verktyg för att fortsätta kontrollera kvinnor och utsätta henne för eftervård.

Det bör även utredas om rätten till målsägandebiträde kan utvidgas till efterföljande civilrättsliga mål där det finns en tydlig koppling till tidigare våld mot kvinnan, och eventuella barn. Kvinnan är i behov av skydd även i dessa processer.

När det finns tidigare dom, kontaktförbud, skyddade personuppgifter, poliskontakt eller insatser från socialtjänsten bör detta få genomslag i bodelningsprocessen. Processen bör i sådana fall ske skyddsamt och med minimal direktkontakt mellan parterna.

8.6.9 Rätt att hämta in uppgifter om förmögenhetsförhållanden från andra än makarna

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget att en bodelningsförrättare ska ha rätt att hämta uppgifter om förmögenhetsförhållanden från banker, myndigheter och andra som kan antas ha sådana. Vi delar utredningens bedömning att detta är nödvändigt för att säkerställa effektiva och rättssäkra bodelningar. Det är ett viktigt förslag för att undvika att make undanhåller information om sina tillgångar och förhåller processen. Vi anser vidare att detta även bör omfatta situationer där part lämnar vissa men inte alla uppgifter.

8.6.13 Skevdelning av bodelningsförrättarens kostnader

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget som innebär att det ska bli lättare att besluta att kostnaderna för bodelningsförrättaren till större del ska bäras av den ekonomiskt starkare parten. Vi delar utredningens bedömning om att införa skevdelning för att utgöra ett starkare påtryckningsmedel mot en make som försöker förhålla processen, samtidigt som det gynnar den betydligt ekonomiskt svagare parten, vilket i majoriteten av fallen är kvinnor. Att bodelningsförrättaren skall kunna besluta om skevdelning om makarnas ekonomiska förhållanden ger anledning till det, är ett steg i rätt riktning för att ge bättre skydd för kvinnor i skilsmässa.

9.3.1 Det ska vara möjligt med beslut om förskott av bodelningslott

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker ovanstående förslag. Även detta förslag kommer att kunna underlätta för ekonomiskt svagare parter och många kvinnor i skilsmässa. Vi delar bedömningen om att det kan möjliggöra att bodelningen kommer till stånd samt minskar möjligheterna för den andra maken att fördröja processen.

12.8.1 Det bör införas en tidsgräns för bodelningsförrättningar

Sveriges Kvinnoorganisationer ställer sig bakom bedömningen om att en tidsgräns för handläggningen ska upprättas, då det skulle minska risken för förhaling och andra strategier från en make att dra ut på processen. Däremot anser vi att den bör bli betydligt skarpare utifrån utredningens förslag. Vi anser att processerna måste förenklas och förkortas, men att förslaget om en tidsgräns på nio månader är långt ifrån tillräckligt. Det är fortfarande en väldigt lång period sett till de extremt höga kostnader som en bodelningsprocess innefattar, som blir särskilt betungande för en ekonomiskt svagare part, oftare kvinnor.

Dessutom anser vi att utredningens formulering för vad som händer om processen inte håller sig inom tidsramen är alldeles för vag. Vi ifrågasätter att det inte ska resultera i några påföljder eller reella konsekvenser förutom att förrättaren endast ska rapportera detta till makarna. Risken med detta är att den bestämda tidsgränsen inte hålls eller tas på allvar. Sveriges Kvinnoorganisationer är därmed positiva till att införa en tidsgräns, men ställer oss negativa till nio månader och föreslår att konsekvenserna av fördröjning av tiden bör skärpas samt förtydligas.

15 Förbättrad ersättningsgaranti

Sveriges Kvinnoorganisationer välkomnar förslaget om en förbättrad ersättningsgaranti. Det är av stor betydelse att ersättningsgarantin höjs, då denna tidigare låg på ett så lågt basbelopp att få eller inga kvalificerade för den, trots att behovet av ekonomiskt stöd är stort vid en så kostsam process.

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget om att ersättningsgarantin ska kunna utgå för personer med en årsinkomst under 414 400 kr. Detta kommer att ge betydligt fler kvinnor rätt till ersättningsgaranti. Däremot ifrågasätter vi att garantin maximalt ska ersätta tio timmars arbete. Förrättningsprocesser omfattar många gånger fler arbetstimmar för bodelningsförrättaren än så. Att endast bevilja ersättningsgaranti för tio timmar innebär därmed bara att en mycket liten del av kostnaderna för bodelningsförrättaren ersätts. Därmed kvarstår problemet att de utan medel, oftare kvinnor, inte kan få ut sin rätt genom bodelningsförrättarsystemet.

Vi avstyrker också förslaget att ersättningsgarantin endast ska kunna betalas ut om maken har en andel i boet värd mindre än 177 600 kr. Det är bra att denna summa höjs från dagens

nivå om 100 000 kr. Men sett till att de allra flesta i Sverige äger sitt boende har en stor del av befolkningen minst 177 600 kr bundna i sin bostad. Vi delar bedömningen att en gräns för hur stora tillgångar en make har ska kunna avgöra om den blir återbetalningsskyldig för ersättningsgarantin eller inte, men en sådan gräns bör vara betydligt högre än 177 600 kr och vi föreslår att en make inte ska bli skyldig att betala tillbaka hela garantin, förslagsvis hälften.